

АНАЛІЗ СЕГМЕНТА ДЕРМАТОЛОГІЧНИХ М'ЯКИХ ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ ДЛЯ ЛІКУВАННЯ ТРОФІЧНИХ ВИРАЗОК

Ключові слова: маркетингове дослідження, м'які лікарські засоби, асортимент, трофічна виразка

Цукровий діабет визнано глобальною медико-соціальною проблемою 21 століття [1]. Збільшується не тільки кількість пацієнтів, але і наявність у них важких ускладнень, які є причиною передчасної втрати працездатності та смертності [2]. Діабетична стопа – найпоширеніше пізніє і загрозове ускладнення цукрового діабету, яке часто супроводжується трофічними виразками [3, 4]. Мультидисциплінарна допомога хворим з синдромом діабетичної стопи складається із забезпечення розвантаження стоп, контролю метаболізму та ішемії, усунення інфекції, а також місцевого лікування трофічних виразок [5]. Поглиблення знань про патофізіологічні механізми порушеного загоєння ран при цукровому діабеті викликало появу в світі цілого арсеналу нових засобів місцевого лікування.

Місцева терапія трофічних виразок спрямована на створення найбільш сприятливих умов для їх загоєння в оптимальні терміни, лікування інфікованої рани, стимулювання репаративних процесів і передбачає захист від механічного пошкодження та інфікування. Для цього використовують м'які лікарські засоби (МЛЗ) різних фармакологічних груп, враховуючи перебіг процесу та асоціації мікроорганізмів, які виявляють в рані (бактеріальні/грибкові) [6, 7].

Сьогодні на фармацевтичному ринку України наявна велика кількість лікарських засобів для місцевого лікування ран у вигляді мазей, кремів, гелів, лініментів тощо.

Мета нашої роботи – провести маркетингові дослідження українського ринку МЛЗ для місцевого лікування ран, які використовують для терапії трофічних виразок діабетичної стопи, та визначити перспективність розроблення нових МЛЗ для лікування цієї патології.

Матеріали та методи дослідження

Загальноприйняті статистичні і маркетингові дослідження електронних і паперових джерел інформації (Довідник Державного фармакологічного центру, інформаційно-статистичної бази даних, публікації, монографії, електронні ресурси) [8–10]. Застосовували методи порівняння та узагальнення результатів.

Результати та їх обговорення

Маркетинговими дослідженнями номенклатури дерматологічних МЛЗ, які представлені на фармацевтичному ринку України, встановлено, що асортимент МЛЗ, які застосовують для місцевого лікування ранових ушкоджень та виразок з урахуванням лікарської форми та виробника, становить 259 торгових назв. За класифікаційною системою АТС досліджувані об'єкти розподілені таким чином:

D01 – Протигрибкові препарати для застосування в дерматології – 58 торгових назв (22,3%);

D02 – Препарати із пом'якшувальною і захисною дією – 26 торгових назв (10,1%);

D03 – Засоби для лікування ран та виразок – 55 (21,2%);

D04 – Протисвербіжні препарати (включаючи антигістамінні, місцево анестезуючі та інші засоби) – 9 (3,5%);

D06 – Антибіотики і хіміотерапевтичні препарати для використання в дерматології – 57 (22,0%);

D08 – Антисептичні і дезінфекційні засоби – 43 (16,6%);

D11 – Інші дерматологічні препарати – 11 (4,3%).

Проведено детальний аналіз визначених груп МЛЗ.

Асортимент групи D01 значний, і використовується у випадку виявлення грибкової інфекції в місці ураження діабетичної стопи. Кількість МЛЗ, які використовують для терапії трофічних виразок, що входять у групу D04, не є численною, оскільки свербіж не є характерним для трофічних виразок. Група D011 представлена в основному антисептичними МЛЗ, застосування яких недостатньо для адекватної терапії ранових уражень. Незважаючи на те, що в групі D02 26 торгових назв, частина препаратів дублюється.

Найбільш численними є групи D03 та D06, МЛЗ яких найчастіше використовують при терапії трофічних виразок.

Аналіз досліджень показав, що переважають препарати імпортного виробництва – 57,6% (у тому числі 4,9% з країн близького зарубіжжя).

Імпорتنі МЛЗ потрапляють на український ринок із країн, серед яких значну частину займають Індія (9,8%), Німеччина (9,4%), Росія (4,1%), Швейцарія (3,4%), Австрія і Польща (по 3,0%). Країни, які постачають 1–2 найменування становлять 8,3% від загальної кількості найменувань. Структуризацію ринку МЛЗ залежно від країни-виробника представлено на рис. 1.

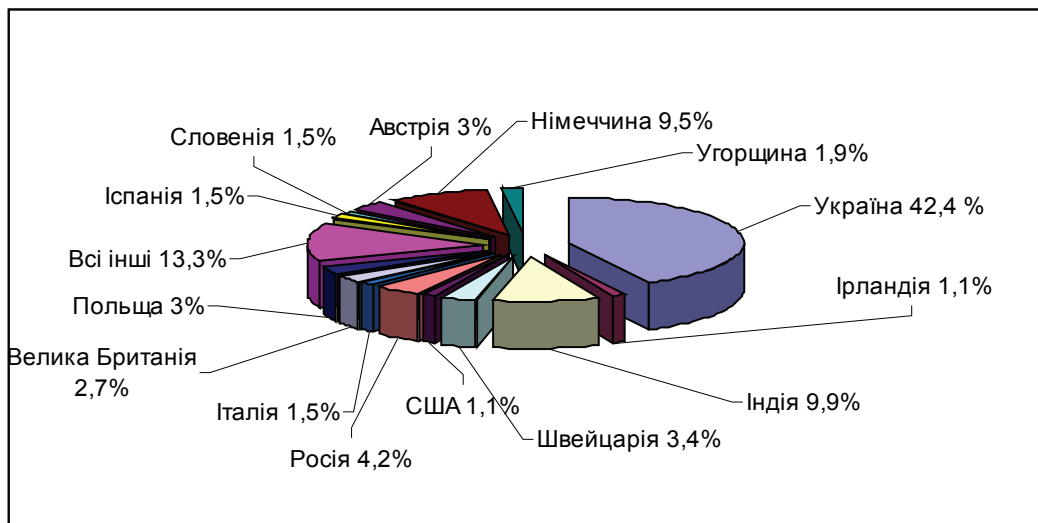

Рис 1. Структуризація ринку м'яких лікарських засобів залежно від країни-виробника

В Україні МЛЗ, які використовують для лікування трофічних ран та виразок, виготовляють 25 фармацевтичних підприємств. До них належать: ЗАТ Фармацевтична фабрика «Віола», що випускає 14 найменувань; ЗАТ «Фармацевтична фірма «Дарниця» та ВАТ «Фітофарм» – по 13 найменувань; ВАТ «Лубнифарм» – 12 найменувань; ВАТ «Хіміко-фармацевтичний завод «Червона зірка» і ВАТ «Тернопільська фармацевтична фабрика» – по 8 найменувань; ВАТ «Фармак» і Миколаївська фармацевтична фабрика – по 7 найменувань; ВАТ «Київмедпрепарат» – 6 найменувань та також ЗАТ НВЦ «Борщагівський ХФЗ», ВАТ «Галичфарм», ТОВ «Науково-виробнича фармацевтична компанія «ЕЙМ», СП «Сперко-Україна», ВАТ «Лісохімік», Житомирська фармацевтична фабрика, Кіровоградське ОКП «Ліки Кіровоградщини» та інші.

Проведено аналіз МЛЗ визначених груп залежно від характеру дисперсної системи (рис. 2).

Асортимент представлено мазями, кремами, гелями, лініментами, пастами, олійними розчинами та желе. Як видно з рис. 2, більше половини асортименту складають мазі – 133 найменувань (51,4%). Незначна кількість найменувань представлена у вигляді олійних розчинів (4 найменування), желе (1 найменування), бальзамів (2 найменування), що у відсотках становить 1,5%, 0,4%, 0,7% відповідно. Причому, у вітчизняних виробників переважають мазі та лініменти на жировій основі з односпрямованою дією та препарати на основі поліетиленоксидів. А лікарські засоби у формі кремів, гелів та желе на гідрофільній синтетичній основі переважно імпортного виробництва. Дослідження показало, що на українському ринку є досить багато препаратів іноземного виробництва, українських аналогів яким немає.

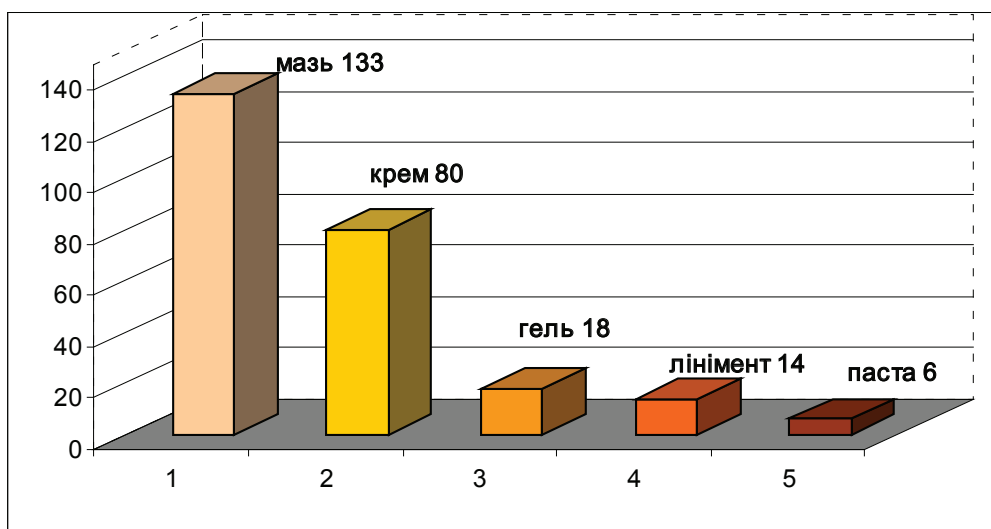

Рис. 2. Аналіз ринку м'яких лікарських засобів за кількістю найменувань залежно від форми випуску

Аналіз складу об'єктів дослідження показав монокомпонентність препаратів фармацевтичного ринку України, а МЛЗ комбінованої дії становлять незначний відсоток (17,7%).

Наступним етапом нашого дослідження було детальне вивчення асортименту комбінованих МЛЗ, визначених груп АТС за формою випуску, країною-виробником.

Так, серед 63 торгових назв «Противогрибкових препаратів для застосування в дерматології» тільки 7 МЛЗ комбінованої дії, з яких 2 мазі вітчизняного виробництва: Клотрекс (ЗАТ НВЦ «Борщагівський ХФЗ»), Цинкундан (АТ «Галичфарм»). Імпортні препарати: крем Кандід-Б (Індія), мазь Мікозалон (Угорщина); мазь Мікосептин (Чеська Республіка), мазь Мікоспор набір, (Німеччина/Іспанія), крем Травакорт (Італія/Німеччина).

Із 8 комбінованих МЛЗ групи «Препарати із пом'якшувальною і захисною дією» чотири вітчизняних виробника дублюють одне найменування – Саліцилово-цинкова паста. Наявні 4 препарати закордонного виробництва: Камагель (Словенія), мазь Керасал (Швейцарія), мазь Солкокерасал (Польща), Судокрем (Ірландія).

Серед 56 торгових назв групи «Засоби для лікування ран та виразок» 21 – це комбіновані МЛЗ, переважно українського виробництва: розчин олійний Аекол, Альтанова мазь, мазь Вундехіл, мазь Метилурацил з мірамістином, мазь Мефенат, мазь

Нітацид-Дарниця, гель Пантестин-Дарниця, крем Рятівник, мазь Стрептолавен. При більш детальному аналізі виявляється, що в цьому числі мазь Левомеколь одного російського виробника, яка дублюється шістьма вітчизняними фармацевтичними підприємствами. Закордонна продукція представлена: мазь Алантан Плюс (Польща), мазь Ацербін (Австрія), крем Бепантен Плюс (Німеччина), мазь Ебермін (Республіка Куба), гель Контрактубекс (Німеччина).

В групі «Протисвербіжні препарати» тільки 2 комбіновані мазі вітчизняного виробництва: Кетоцин та Меновазін.

Найчисленніший асортимент МЛЗ комбінованої дії в групі «Антибіотики і хіміотерапевтичні препарати для використання в дерматології». Так, фармацевтичні підприємства України випускають: мазь Інфларак, мазь Офлокаїн-Дарниця, мазь Стрептонітол-Дарниця, мазь Левосин, також даний препарат постачають з Росії. Мазі комбінованої дії імпортного виробництва представлені: Іруксол (Швейцарія), Банеоцин (Австрія), Віосепт (Польща), Лінгезин (Російська Федерація).

В групі «Антисептичні і дезінфекційні засоби» виявили дублювання дев'ятьма вітчизняними виробниками Бальзамічного лініменту (за Вишневським). Закордонні виробники постачають оригінальні МЛЗ з комбінованою дією: Інстіллагель (Німеччина/Латвія), крем Бепантен Плюс (Німеччина/Швейцарія), крем Септиклін (Індія), мазь Скіндез (Індія).

В групі «Інші дерматологічні препарати» встановлено дублювання двома вітчизняними виробниками Пасти Теймурової. Інші два препарати з комбінацією діючих речовин рослинного походження представлено маззю Аркален (Польща) та Перфект кремом (Індія).

Аналіз комбінованих МЛЗ показав поєднання діючих речовин антисептичної чи антимікробної активності, протизапального ефекту, місцево анестезуючої та ранозагоювальної дії. Перспективним є наявність у складі МЛЗ для лікування трофічних виразок ферментних компонентів та солей срібла.

В и с н о в к и

1. Проаналізовано сегмент дерматологічних МЛЗ, які використовують для лікування трофічних виразок за класифікацією АТС, формою випуску, компонентністю, країнами-виробниками. Асортимент МЛЗ становить 259 торгових назв, серед яких більше половини (51,7%) – препарати закордонного виробництва. Виробництво багатьох МЛЗ за давно відомими рецептурами дублюється вітчизняними виробниками (цинкова, стрептоцидова, метилурацилова, календули, іхтіолова, левомеколь, лінімент синтоміцину та лінімент бальзамічний за Вишневським).

2. В ході досліджень визначено, що за видом дисперсної системи основний сегмент становлять мазі та креми, 133 і 80 торгових найменувань відповідно.

3. Маркетинговими дослідженнями встановлено незначний відсоток комбінованих МЛЗ для даної патології. Тому результати проведених досліджень фармацевтичного ринку України показали перспективність створення вітчизняних МЛЗ комплексної дії для лікування трофічних виразок, враховуючи медико-біологічні вимоги та патогенез перебігу процесу при діабетичній стопі.

Л І Т Е Р А Т У Р А

1. The 5th edition of the IDF Diabetes Atlas. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.idf.org/diabetesatlas/5e/foreword>.

2. WHO. Diabetes Fact sheet №312 January 2011. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.who.int/mediacentre/factsheets/fs312/en/>.

3. Галстян Г. Р. Хронические осложнения сахарного диабета: этиопатогенез, клиника, лечение // Русский мед. журн. – 2002. – № 10. – С. 1266–1271.

4. Гурьева И. В., Котухова Я. И., Мелешкевич Т. А. Диабетическая стопа. Возможно ли эффективное предотвращение? // Там же. – 2001. – № 9. – С. 1122–1125.

5. Дибиров М. Д., Брискин Б. С. Хирургическое лечение осложнений диабетической ангиопатии. – М., 2001. – 327 с.

6. Василюк С. М. Патогенетичне обґрунтування комплексного хірургічного лікування хворих на синдром діабетичної стопи. Автореф. дис. ... д-ра мед. наук. – Тернопіль, 2006. – 40 с.

7. Косульников С. О., Тарнопольский С. А., Кравченко К. В. Антибактериальная терапия в хирургическом лечении больных с синдромом диабетической стопы // Мистецтво лікування. – 2005. – № 10. – С. 16–17.

8. Компендиум 2011 — лекарственные препараты (2011) / Под ред. В. Н. Коваленко, А. П. Викторова. – К.: МОРИОН. – 2320 с.

9. Державний формуляр лікарських засобів. Випуск третій / Під ред. В. Є. Бліхара, В. Т. Чумака, В. І. Мальцева, А. М. Морозова, В. Д. Парія, А. В. Степаненко, Думенко Т. М. [Електронна версія]. – К., 2011.

10. Довідник лікарських засобів Випуск п'ятий [Електронна версія]. – К., 2011.

Надійшла до редакції 10. 09. 2012.

И. А. Власенко, Л. Л. Давтян

АНАЛИЗ СЕГМЕНТА ДЕРМАТОЛОГИЧЕСКИХ МЯГКИХ ЛЕКАРСТВЕННЫХ СРЕДСТВ ДЛЯ ЛЕЧЕНИЯ ТРОФИЧЕСКИХ ЯЗВ

Ключевые слова: маркетинговое исследование, мягкие лекарственные средства, ассортимент, трофическая язва

РЕЗЮМЕ

Проведено маркетинговое исследование дерматологических мягких лекарственных средств, которые применяются для лечения трофических язв по классификации АТС, форме выпуска, стране-производителю, компонентности. Ассортимент составляет 259 торговых названий, среди которых больше половины – препараты зарубежного производства. Установлен незначительный процент комбинированных мягких лекарственных средств для лечения данной патологии.

I. O. Vlasenko, L. L. Davtyan

ANALYSIS OF SEGMENT OF DERMATOLOGICAL SOFT DRUGS FOR TREATMENT OF TROPHIC ULCERS

Key words: marketing research, soft drug, assortment, trophic ulcer

SUMMARY

A marketing research of dermatological soft drugs, which are used for treatment of trophic ulcers by classification of ATC, production form, country-producer is undertaken. An assortment includes 259 medications, among which more than a half are preparations of foreign production. The insignificant percent of the combined soft medications is determined for treatment of this pathology.